

Όταν εκεί επάνω ... (Διάλογος με την Ειλείθια)

Νίκος Α. Παπανικολάου, Ομότιμος Καθηγητής Μαιευτικής-Γυναικολογίας.

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Συνεχίζουμε με άλλους έρωτες του Ηρακλή.

Μεγάρα

Τον Ηρακλή τον έπιανε περιοδικά κάποια τρέλα, που έμοιαζε με μανία, και σκότωνε ό,τι έβρισκε μπροστά του. Την τρέλα τού την έστειλε η Ήρα. Κάποτε πήγε να σκοτώσει το θνητό πατέρα του Αμφιτρύωνα. Σκότωσε το δάσκαλό του Λίνο, αλλά το τραγικότερο ήταν αυτό που συνέβη με τα παιδιά της Μεγάρας.

Η Μεγάρα ήταν κόρη του βασιλιά της Θήβας Κρέοντα, που την πάντρεψε με τον Ηρακλή για να τον ανταμείψει, επειδή τον βοήθησε εναντίον των Μινυών του Ορχομενού. Όταν ο Ηρακλής κατέβηκε στον Άδη να βρει τον Κέρβερο κατά εντολή του Ευρυσθέα, ο Λύκος έφυγε από την Εύβοια και πήγε να εκθρονήσει τον Κρέοντα στη Θήβα. Νίκησε, τον σκότωσε και ήταν έτοιμος να σκοτώσει τα παιδιά του Ηρακλή από τη Μεγάρα, που άλλοι τα θέλουν τρία και άλλοι οκτώ. Επιστρέφοντας ο Ηρακλής σκοτώνει το Λύκο και προλαβαίνει το θάνατο των παιδιών του και της Μεγάρας. Όμως, η Ήρα του παίρνει τα λογικά και τότε ο Ηρακλής σκοτώνει τη Μεγάρα και τα παιδιά του. Είναι η ιστορία του έργου του Ευριπίδη "Ηρακλής Μαινόμενος". Με τον ίδιο τίτλο την έγραψε και ο Σενέκας.

Πενήντα αδερφές

Αναφέρεται, πως ο Ηρακλής πήγε με

πενήντα αδερφές. Αυτές ήταν κόρες του Θέσπιου, βασιλιά της Βοιωτίας. Τις είχε από τη γυναίκα του τη Μεγαμήδη και, ίσως, από διάφορες παλλακίδες. Όταν, λοιπόν, ο Ηρακλής πήγε να σκοτώσει το λιοντάρι του Κιθαιρώνα σε ηλικία δέκα οκτώ ετών, φιλοξενήθηκε από το Θέσπιο, ο οποίος ήθελε ν' αποκτήσουν οι πέντε κόρες του παιδί από τέτοιο ήρωα. Κάθε βράδυ τον επισκέπτονταν και μια κόρη, ενώ αυτός πίστευε πως κοιμάται πάντα με την ίδια. Όλες απέκτησαν από ένα γιό, εκτός από τη μεγαλύτερη και τη μικρότερη, που απέκτησαν δίδυμα.

Επειδή έμεινε πενήντα μέρες φιλοξενούμενος και επειδή κάθε βράδυ συνευρισκόταν με διαφορετική κόρη του Θέσπιου, απέκτησε από αυτές 52 παιδιά, αφού δυο γέννησαν δίδυμα. Τα περισσότερα από αυτά τα παιδιά εγκαταστάθηκαν σαν άποικοι στη Σαρδηνία. Δυο από αυτά ξαναγύρισαν στη Θήβα και επτά έμειναν στις Θεσπιές.

Ιφιόνη

Είναι γνωστό, πως ο Ηρακλής σκότωσε τον Ανταίο. Λέγεται, πως απέκτησε και γιό από τη γυναίκα του, την Ιφιόνη. Ο Ανταίος, βασιλιάς της Λιβύης και γιός του Ποσειδώνα και της Γης, ήταν πολύ δυνατός και τη δύναμή του την αντλούσε πατώντας στη μητέρα του, τη Γη. Όταν ο Ηρακλής πήγε να φέρει τα μήλα των Εσπερίδων, πέρασε από την Αφρική και αναμετρήθηκε μαζί του. Για να τον σκο-

τώσει, τον σήκωσε ψηλά, ώστε να μην ακουμπάνε τα πόδια του στη Γη. Αυτά τα είπαμε. Αλλά δεν είπαμε πως μετά το θάνατο του Ανταίου ενώθηκε με τη γυναίκα του Ιφινόη και απέκτησε τον Παλαίμονα, που ονομάστηκε έτσι για να θυμίζει την πάλη του πατέρα του.

Χαλκιόπη

Η Θεσσαλία συνδέεται ονομαστικά με ερωτική περιπέτεια του Ηρακλή. Πήρε το όνομά της από το Θεσσαλό, γιό του Ηρακλή και της Χαλκιόπης, κόρης του Ευρύπυλου, βασιλιά της Κω.

Μετά την κατάληψη της Τροίας, περτώντας ο Ηρακλής με τους συντρόφους του από την Κω, οι Μέροπες, κάτοικοι του νησιού με βασιλιά τον Ευρύπυλο, γιό του Ποσειδώνα και της Αστυπαιλίας, δεν άφησαν τον Ηρακλή να πλησιάσει το νησί πολεμώντας τον με μεγάλες πέτρες, που εμπόδιζαν το άραγμα των караβιών του. Ο Ηρακλής καταδίωξε τους Μέροπες και σκότωσε τον Ευρύπυλο και τους γιούς του. Την κόρη του Χαλκιόπη την πήρε αιχμάλωτη και μαζί της απέκτησε το Θεσσαλό. Ο Θεσσαλός απέκτησε δυο γιούς, τον Φειδιππο και τον Άντιφο. Αυτοί εγκαταστάθηκαν στη γνωστή χώρα, που της έδωσαν το όνομα του πατέρα τους, Θεσσαλία.

Φιαλώ

Λένε, πως οι κίσσες είναι από τα εξυπνότερα πουλιά και πως μπορούν να μιμηθούν τους εύκολους ήχους. Μια τέτοια μίμησή τους έσωσε ένα καρπό του έρωτα του Ηρακλή με τη Φιαλώ, κόρη του ήρωα Αλκιμέδωνα, που ζούσε στην κορυφή του όρους Μαίναλο. Να πώς έχει η ιστορία:

Η Φιαλώ ζούσε σε μια σπηλιά στη Μεγαλόπολη και στο όρος Οστρακίνα, που σήμερα το λένε Μαίναλο. Την αγάπησε

ο Ηρακλής και μαζί της απέκτησε ένα γιό, τον Αιχμαγόρα. Ο πατέρας της την έδιωξε μαζί με το παιδί της στα βουνά για να χαθούν. Το παιδί έκλαψε και το κλάμα του μιμήθηκε μια κίσσα. Ο Ηρακλής άκουσε την κίσσα, την παρακολούθησε και αυτή τον οδήγησε στο μέρος, που ήταν η Φιαλώ και το παιδί τους και τους έσωσε κοντά σε μια πηγή, που την ονόμασαν Κίσσα.

Γυναίκα-φίδι

Χωρίς να το θέλει ο Ηρακλής ενώθηκε με ένα τέρας, γιατί, ενώ από τη μέση και πάνω ήταν γυναίκα, από κει και κάτω φίδι. Την αντάμωσε όταν ο Ευρυσθέας ανέθεσε στον Ηρακλή το δέκατο άθλο, που ήταν να φέρει τα βόδια του Γηρυόνη, ενός τέρατος, που έμενε στη μακρινή Δύση. Ο Ηρακλής, στο γυρισμό του, πέρασε από τη Σκυθία, εκεί κοιμήθηκε και έχασε τις φοράδες. Ψάχνοντας να τις βρει, αντάμωσε αυτή τη γυναίκα-φίδι, που του υποσχέθηκε να του δείξει πού είναι οι φοράδες, αν πρώτα κάνει έρωτα μαζί της. Ο Ηρακλής ενώθηκε μαζί της, αλλά αυτή αθέτησε την υπόσχεσή της για να της δοθεί η ευκαιρία να ξαναενωθεί μαζί του. Τον κράτησε μέχρι να γεννήσει τα τρία παιδιά, που περίμενε από την ένωσή τους. Φεύγοντας ο Ηρακλής άφησε τη ζώνη και το τόξο του με την παραγγελία, όποιος το λυγίσει να γίνει βασιλιάς της Σκυθίας και οι άλλοι δυο να φύγουν. Τα παιδιά του ήταν ο Αγάθυρσος, ο Γελωνός και ο Σκύθης. Ο τελευταίος κατάφερε να λυγίσει το τόξο του πατέρα του και η μητέρα του τού παρέδωσε την εξουσία.

Ήβη

Τελευταία γυναίκα του Ηρακλή ήταν η Ήβη, η κόρη του Δία. Αυτή υπηρετούσε

τον πατέρα της και τους άλλους θεούς και τους κερνούσε νέκταρ μέχρι τότε που ο Δίας έφερε τον αγαπητικό του, το Γανυμήδη. Όταν ο Ηρακλής κήκε και ανέβηκε στον Όλυμπο, οι θεοί το γιόρτασαν και τον πάντρεψαν με την Ήβη. Τότε αγαπήθηκε και από την Ήρα, που χρόνια τον κυνηγούσε, και αποθεώθηκε.

ΕΡΩΤΕΣ ΘΗΣΕΑ

Ο μεγάλος ήρωας της Αττικής, ο Θησέας, που μπορεί να τον συγκρίνει κανείς με τον Ηρακλή, γιός του Αιγέα και της Αίθρας, με θετό πατέρα τον Ποσειδώνα, εκτός από τα κατορθώματά του είχε και τις ερωτικές του περιπέτειες. Πολύ γνωστή είναι αυτή με την κόρη του Μίνωα, την Αριάδνη. Ας ξεκινήσουμε μ' αυτή.

Αριάδνη

Στην Κρήτη, μια από τις κόρες του Μίνωα, η Αριάδνη, τον ερωτεύτηκε και του έδωσε το μίτο, δηλαδή το κουβάρι το οποίο θα τον βοηθούσε να ξαναβρεί το δρόμο του μέσα στο Λαβύρινθο. Επιστρέφοντας στην Αθήνα πήρε μαζί του την Αριάδνη και πέρασαν από τη Νάξο. Μια μέρα η Αριάδνη ξύπνησε και δεν είδε το Θησέα. Λέγεται, πως την εγκατέλειψε, γιατί ήταν ερωτευμένος με την Αίγλη, κόρη του Πανοπέα από τη Φωκίδα. Επίσης, πως του έδωσε εντολή ο Διόνυσος να την εγκαταλείψει, γιατί ήταν ερωτευμένος μαζί της.

Η Οδύσσεια αναφέρει πως ο Θησέας δεν πρόλαβε να τη χαρεί, γιατί τη σκότωσε η Άρτεμη απέναντι από το Ηράκλειο, στο νησί που λέγεται Δία, επειδή πρόδωσε την παρθενιά της ή επειδή έσμιξε με το Θησέα μέσα στο ιερό του Διονύσου. Υπάρχουν και άλλες απόψεις, ότι δηλαδή απογοητευμένη από την εγκατάλειψή της η Αριάδνη κρεμάστηκε

από ένα δέντρο, ότι τον Θησέα τον βρήκε θαλασσοταραχή κοντά στην Κύπρο, άφησε την Αριάδνη στη στεριά, γιατί κοιλοπονούδε και έπρεπε να γεννήσει, παρασύρθηκε από τα κύματα και πέθανε πριν γεννήσει.

Ο Στάφυλος, ο Οιοποίωνας, ο Θόαντας και ο Πετιάρηθος, που θεωρούνται παιδιά της Αριάδνης, ίσως είναι του Διόνυσου. Ίσως να υπάρχουν δυο γυναίκες με το όνομα Αριάδνη. Μια του Θησέα και μια του Διόνυσου.

Περίβοια

Την Περίβοια τη γνώρισε ο Θησέας στο ταξίδι για την Κρήτη, προκειμένου να σκοτώσει το Μινώταυρο. Στο πλοίο, που τον πήγαινε με κυβερνήτη το Ναυσίθοο από τη Σαλαμίνα, ήταν η Περίβοια, κόρη του βασιλιά των Μεγάρων Αλκάθρου. Αυτή υπήρξε ερωμένη του Θησέα. Την Περίβοια, λέγεται, πως αργότερα την παντρεύτηκε. Έγινε, όμως, διάσημη σαν γυναίκα του Τελαμώνα.

Αντιόπη

Την Αντιόπη, που ήταν αμαζόνα, την πήρε αιχμάλωτη ο Θησέας, σαν αντάλλαγμα για τα κατορθώματά του. Όταν ο Ηρακλής με το Θησέα πολιόρκησαν την πρωτεύουσα των Αμαζόνων, τη Θεμίσκυρα, πάνω στον ποταμό Θερμόδοντα, η Αντιόπη ερωτεύτηκε το Θησέα και τον βοήθησε να νικήσει και να πάρει τη ζώνη της Ιππολύτης. Την Αντιόπη την πήρε μαζί του στην Αθήνα, και όταν οι Αμαζόνες εκστράτευσαν κατά της Αττικής και έδωσαν μάχη στους πρόποδες της Ακρόπολης, κοντά στην Πνύκα, η Αντιόπη σκοτώθηκε. Η επιτύμβια στήλη της στήθηκε κοντά στο ιερό του Ολύμπιου Δία. Παιδί του Θησέα και της Αντιόπης ήταν ο Ιππόλυτος.

Φαίδρα

Μετά την Αντιόπη ο Θησέας παντρεύτηκε τη Φαίδρα, κόρη του Μίνωα και αδερφή της Αριάδνης. Μαζί της απέκτησε τον Ακάμαντα και το Δημοφώντα, που πήραν μέρος στον Τρωικό πόλεμο. Ο Ακάμαντας, μάλιστα, ήταν από τους πρώτους που μπήκαν στο Δούρειο Ίππο.

Ο γιός του Θησέα από την Αντιόπη, ο Ιππόλυτος, όμως, υπήρξε άτυχος. Τον ερωτεύτηκε η μηριά του η Φαίδρα, αυτός δεν ανταποκρίθηκε στον έρωτά της και μέσα στο πάθος της κατηγορήσε τον Ιππόλυτο στον πατέρα του, πως της επιτέθηκε με ερωτική διάθεση. Ο Θησέας πίστεψε τη γυναίκα του και έδωσε τον Ιππόλυτο. Ενώ αυτός έτρεχε με το άρμα του, ο Ποσειδώνας έστειλε ένα άγριο ταύρο, αφήνιασε τα άλογα και προκάλεσε το θάνατο του Ιππόλυτου. Τον ανάστησε, όμως, ο Ασκληπιός, αλλά για κάτι τέτοια, που έκανε, θύμωσε ο Δίας και κεραυνοβόλησε τον Ασκληπιό.

Ελένη

Κατάκτηση του Θησέα ήταν και η Ελένη του Μενέλαου, πριν τον παντρευτεί. Λέγεται, πως την έβαλαν σε κλήρο ο Θησέας με το φίλο του Πειρίθoo και την κέρδισε ο πρώτος. Όταν σκοτώθηκε η Φαίδρα, μετά το θάνατο του Ιππόλυτου, αυτός, αν και ήταν πενήντα χρονών, μαζί με το φίλο του τον Πειρίθoo, που και αυτού είχε πεθάνει η γυναίκα, θέλησαν να παντρευτούν κόρες θεών. Πήγαν μαζί στη Σπάρτη και γνώρισαν την Ελένη, που τότε ήταν δώδεκα χρονών, αλλά ώριμη ερωτικά, γιατί δυο χρόνια πριν ξετρέλανε με την πρόκλησή της τον ξάδερφό της Εναραίφορο. Την αντάμωσαν, ενώ χόρευε στο ναό της Άρτεμης, γοητεύτηκαν από την ομορφιά της και την έβαλαν σε κλήρο. Βρέθηκε τυχερός ο

Θησέας. Την πήρε και την πήγε στο κάστρο των Αφιδνών και έβαλε τη μητέρα του, την Αίθρα, να τη φυλάει.

Οι αδερφοί της Ελένης, οι Διόσκουροι, ήρθαν στην Αθήνα να πάρουν την αδερφή τους και κάποιος Ακάδημος τους μαρτύρησε το μέρος, που την έκρυβε ο Θησέας. Οι Διόσκουροι πήγαν στις Αφιδνες και την πήραν μαζί με τη μητέρα του Θησέα. Όταν μάλιστα αργότερα, ο Πάρης απήγαγε την Ελένη και προκλήθηκε ο Τρωικός πόλεμος, η Αίθρα ήταν στην ακολουθία της Ελένης και, όταν έληξε ο πόλεμος, η Αίθρα πέρασε στους Αχαιούς.

Λέγεται, πως η Ελένη απέκτησε από το Θησέα την Ιφιγένεια, που πριν πάει στη Σπάρτη να παντρευτεί το Μενέλαο, την εμπιστεύτηκε στην αδερφή της την Κλυταιμίστρα στο Άργος. Αυτή την παρουσίασε στον Αγαμέμνονα για δική του κόρη, όπως είπαμε.

ΕΡΩΤΕΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ

Επειδή αναφέραμε πως ο Θησέας εγκατέλειψε στη Νάξο την Αριάδνη και πως μετά την πήρε ο Διόνυσος, είπα να έρθουμε στις δικές του ερωτικές περιπέτειες αρχίζοντας από την Αριάδνη.

Αριάδνη

Όταν ξύπνησε η Αριάδνη στη Νάξο και δεν βρήκε το Θησέα, πόνεσε πολύ, αλλά αυτό δεν βάσταξε. Περαστικός ο Διόνυσος πάνω σε άρμα ζεμένο με πάνθηρες, γοητεύτηκε από την ομορφιά της Αριάδνης, την παντρεύτηκε και την ανέβασε στον Όλυμπο. Στο γάμο τής πρόσφερε ολόχρυσο διάδημα, έργο του Ήφαιστου. Το διάδημα αυτό έγινε αστερισμός. Ο Διόνυσος από την Αριάδνη απέκτησε το Θόαντα, που βασίλεψε στη Μύρινα, πόλη που είχε το όνομα της γυναίκας του, τον

Οινοπίωνα, βασιλιά της Χίου, που εισήγαγε το κόκκινο κρασί, το Στάφυλο και τον Πεπάρηθο. Λένε, πως αυτά θεωρούνται παιδιά του Θησέα, αλλά δεν πρέπει να είναι έτσι, γιατί τα ονόματα Οινοπίωνας και Στάφυλος μαρτυράνε πως είναι παιδιά του Διόνυσου, του θεού του κρασιού και των αμπελιών.

Αλθαία

Το Διόνυσο μπορούμε να τον θεωρήσουμε πεθερό του Ηρακλή, αφού παντρεύτηκε την κόρη του τη Δηιάνειρα, που την είχε από την Αλθαία και είχε για θνητό πατέρα της τον Οινέα. Αυτό έγινε γιατί ο Διόνυσος καταχράστηκε τη φιλοξενία του Οινέα.

Όταν κάποτε ο Διόνυσος πέρασε από την Αιτωλία, τον φιλοξένησε ο βασιλιάς της, ο Οινέας. Για να τον ευχαριστήσει ο Διόνυσος, του χάρισε το πρώτο κλήμα, για να το φυτέψει. Όμως, επωφελήθηκε από τη φιλοξενία και ενώθηκε με τη γυναίκα του την Αλθαία. Από τον έρωτα αυτό γεννήθηκε η Δηιάνειρα, που την παντρεύτηκε ο Ηρακλής, αφού μάλωσε με τον Αχελώο.

Αφροδίτη

Από το Διόνυσο η Αφροδίτη είχε τον Πρίαπο. Περιέργος θεός ο Πρίαπος. Έμοιαζε με το Σιληνό, που ήταν άσημος, με πλατιά μύτη, με χοντρά χείλια και μεγάλη κοιλιά, και τους Σατύρους, τους δαίμονες της φύσης, ακόλουθους του Διόνυσου, που το κάτω μέρος του σώματός τους είχε μορφή αλόγου και το πάνω μορφή ανθρώπου ή τράγου.

Όταν γέννησε τον Πρίαπο η Αφροδίτη και τον είδε προικισμένο μ' ένα τεράστιο πέος, φοβήθηκε μήπως γίνει περίγελος όλων των θεών και τον εγκατέλειψε στο βουνό. Εκεί, τον μεγάλωσαν βοσκοί, γι' αυτό θεωρείται αγροτικός θεός, που φυ-

λάει κήπους και οπωρώνες. Χαρακτηριστική του δύναμη ήταν το να αποτρέπει το μάτιασμα. Ήταν και σύμβολο γονιμότητας.

ΕΡΩΤΕΣ ΑΡΗ

Ρώτησα την Ελευθώ για τον αδερφό της, τον Άρη, το θεό του πολέμου και άσπονδο εχθρό της Αθηνάς στον Τρωικό πόλεμο. Ασφαλώς θα είχε και αυτός τις ερωτικές περιπέτειες. Εκτός από αυτή, που είχε με την Αφροδίτη και έπεσε στα δίχτυα του Ήφαιστου.

Πυρήνη

Έρωτας του Άρη ήταν η Πυρήνη ή Πελοπία, κόρη του Πελία, από την οποία απέκτησε τρία παιδιά, που και τα τρία τα σκότωσε ο Ηρακλής. Πρώτος ήταν ο Διομήδης από τη Θράκη, που οι φοράδες του καταβρόχθιζαν ανθρώπινο κρέας. Δεύτερος ήταν ο Κύκνας, ένας αιμοβόρος ληστής, που σκότωνε τους ταξιδιώτες και τα λάφυρα τα πρόσφερε θυσία στον πατέρα του. Επειδή σκότωνε και προσκυνητές του Μαντείου των Δελφών, ο Απόλλωνας έβαλε τον Ηρακλή και τον σκότωσε. Τρίτος ήταν ο Λυκάοντας. Όταν κάποτε ο Ηρακλής διέσχιζε ένα δάσος για να πάει να βρει τα μήλα των Εσπερίδων, ο Λυκάοντας τον πρόσβαλε και του επιτέθηκε. Τότε ο Ηρακλής τον σκότωσε.

Χρύση

Μια κόρη του Άλμου, τη Χρυσογένεια, αγάπησε, όπως είπαμε ο Ποσειδώνας, και απέκτησε το Χρύση. Μια άλλη κόρη του Άλμου αγάπησε ο Άρης. Ήταν η Χρύση, από την οποία απέκτησε το Φλεγύα, το βασιλιά του Ορχομενού, που επειδή ήταν άτεκνος, άφησε διάδοχό του το Χρύση, το γιό του Ποσειδώνα από τη Χρυσογένεια.

(Συνέχεια στο επόμενο τεύχος)